

*(Комедія із міщанського побуту
з співами і танцями в 4-х діях)*

ДІЙОВІ ЛЮДЕ:

Прокіп Свиридович Сірко – міщанин, має
крамницю.

Явдокія Пилипівна – його жінка.

Проня – дочка їх.

Секлита Пилипівна Лимариха – сестра Сір-
чисі, перекупка.

Галя – її дочка.

Свирид Петрович Голохвостий – промота-
ний цилюрник.

Настя, Наталка – подруги Пронині, манірні.

Химка – наймичка у Сірків.

Пидора – поденщиця у Лимарихи.

Степан Глейтюк – був наймитом у Лима-
рихи, тепер слюсар.

Марта – бублейниця.

Устя – черевичниця, гостя у Лимарихи.

Меронія – живе при монастирі.

Два баси.

Йоська – жид.

Квартальний, катеринщик, міщане
і люд.

ДІЯ ПЕРША

(Глибокий яр. Під горою наліво гарненький домок Сірків з садком; за ним баркан і знов якийсь садок і домок, направо – гора, баркан, а далі яр. На дальній горі видко Київ. Вечір).

ВИХІД І

(Прокіп Свиридович і Явдокія Пилипівна. Сидять на лавці біля дому).

Явдокія Пилипівна. Бач, як сьогодні вечірню зарання одправили, ще й сонечко не зайшло! А то тим, що новий дячок гарно вчитує.

Прокіп Свиридович. Чим же гарно?

Явдокія Пилипівна. Як чим? Голосно: словами, мов горохом, сипле.

Прокіп Свиридович. Так, так! Як пустить язика, то він у його, як млинове колесо, тільки бр-р-р!.. І меле разом, і шеретує...

Явдокія Пилипівна. А твій старий мене, мене той язик, як баба вовну...

Прокіп Свиридович. Прирівняй ще цього штокала до старого дячка! Той таки і чита по-стародавньому, по-божественному, а цей...

Явдокія Пилипівна. Заступається за свого шкарбуна тим, мабуть, що табакою поштує.

Прокіп Свиридович. Так що ж, що поштує!

Явдокія Пилипівна. А то, що і в церкві заживаєш табаку, мов маненький...

Прокіп Свиридович. Лопочи, лопочи; а ти заступаєшся за нового тим, що молодший.

Явдокія Пилипівна. Вигадай ще що!

Прокіп Свиридович. Та й вигадую!

Явдокія Пилипівна. От уже не люблю, як ти почнеш вигадувати та дратувати!
(Одвернулась).

Прокіп Свиридович. Ну, ну! Не сердься, моя старесенька, то я пожартував!

(Стара мовчить надуто).

Не сердься-бо, моя сивесенька!

Явдокія Пилипівна. Та годі вже!

Прокіп Свиридович. Чого годі? Хвалити Бога, прожили вік у добрій згоді та лагоді, діждалися й свого ясного вечора... Да не зайдет сонце во гніві вашім...

Явдокія Пилипівна. Та я вже на тебе не сердюся! Тільки не вередуй.

Прокіп Свиридович. Ні, ні, не буду. А нам таки справді нарікати ні на що: вік прой-

шов, лиха не зазнали, хоча й були хмарки, та Господь хранив од тучі. Єсть на старість і шматок хліба, і закуток.

Явдокія Пилипівна. А працювали ж зате як, рук не складаючи!

Прокіп Свиридович. То що ж! Хто дбає, той і має! Неперестанно трудіться, да не увійдете в напасть! Аби чужого хліба не заїдали та з чужої кривавиці не користувалися!

Явдокія Пилипівна. Здається, уже на нас голубе, нікому й скаржитись!

Прокіп Свиридович. А хто зна? Може, й нам перепала марно чужа копійка!

Явдокія Пилипівна. Як же гандлювати без того? То вже нехай Бог проща! Нам же треба було дбати: дочка росла – єдиначка; треба було на посаг складати.

Прокіп Свиридович. Та так, так... А наградив-таки нас Господь дочкою – розумні!

Явдокія Пилипівна. І вже! Що розумні, так на весь Подол! Так не жалували ж на їх і грошей: у який кошт та наука увійшла – страх! Скільки отій мадамі до пенсіона переплачено!

Прокіп Свиридович. А за який час? Довго там побула?

Явдокія Пилипівна. Мало хіба? Аж три місяці! Ти б уже хотів свою рідну дитину запакувати у науку – на муку, аж до загину!

Прокіп Свиридович. Я не про теє: мені ті пенціони і не до смаку, а коли гроші за рік заплачено, то треба було б принаймні за їх одсидіти!

Явдокія Пилипівна. Грошей шкода було, а дитини то ні, що за три місяці змарніла та знівечилась, хоч живою в труну клади! Там уже мало того, що науками вимучили, вимордували, та ще й голодом морили! Дитина не держала й утекла!

Прокіп Свиридович. То нічого: одпаслися ж дома; одно тільки негаразд...

Явдокія Пилипівна. Що там? Уже знов почав вередувати?

Прокіп Свиридович. Та я й мовчатиму, а тільки той пенціон...

Явдокія Пилипівна. Що пенціон?

Прокіп Свиридович. От тут у мене сидить! *(Показує на потилицю)*.

Явдокія Пилипівна. Ти знову?

Прокіп Свиридович *(зітхнув)*. Та й мовчу ж!

Чути знавдалі гуртову пісню:

Не щєбечи, соловейко,

На зорі раненько,

Не щєбечи, манюсенький, | Bis

Під вікном близенько!

Явдокія Пилипівна. А славно співають!
Я страх люблю хлоп'ячі співи!

Прокіп Свиридович. Славно, славно!
Затра неділя, а вони гукають.

Явдокія Пилипівна. А коли ж їм і погу-
ляти, як не під свято! За будні натрудяться!

Прокіп Свиридович. То й розходились
би спати, а то й самі не сплять, і другим не да-
ють... *(Позіха)*.

Явдокія Пилипівна. То й іди ж собі спа-
ти, хто ж боронить?

Прокіп Свиридович. Та я б уже такий,
щоб і лягати, та Проні ждемо.

Явдокія Пилипівна. А правда, чого
вони так забарились? Уже й ніч надворі; ти б пі-
шов та знайшов їх!

Прокіп Свиридович. Де ж я їх буду шу-
кати? Та їх і кавалер проведе.

Явдокія Пилипівна. Та проведуть... ка-
валерів за ними, як полови за зерном, а все-таки
страшно.

Прокіп Свиридович. Не бійся – не ма-
ненькі. *(Позіха здорово)*. Ой, Господи, помилуй
мене, грішного раба свого! *(Знов позіха і хрестить
рота)*. Чого це я так позіхаю?

Явдокія Пилипівна *(позіха й собі)*. Оце!
Ти позіхаєш, а я за тобою.

Прокіп Свиридович *(позіха знов)*. Пху на тебе, сатано! Позіхнув так, що трохи рот не роздерся!

Явдокія Пилипівна. Та затуляв би рота, а то так негарно дивитись, що й...

Прокіп Свиридович. А ти думаєш, мені гарно дивитись, як ти роззявиш свою вершу?

Явдокія Пилипівна. З якого це часу з мого рота стала верша?

Прокіп Свиридович. Та хіба ж уже не пора?

Явдокія Пилипівна. Пху! Пху! *(Розсердившись, пішла)*.

Прокіп Свиридович *(почухав голову)*. Розсердилась моя старенька, розгнівалась; треба піти помиритись. *(Виходить теж у ворота додому)*.

ВИХІД II

(Міщане, міщанки і хор).

Хор *(за коном, але ближче)*.

Твоя пісня дуже гарна,

Гарно ти співаєш:

Ти щасливий, спарувався | Bis
І гніздечко маєш.

(Через кін переходить кілька пар: дівчата з хлопцями і самі дівчата; за остатніми уганя Голохвостий у циліндрі, піджаці, рукавичках. Полебезивши, одскакує до других).

Голохвостий *(до себе)*. А славні тут дівчатка-міщаночки, доложу вам: чистое амбре! Думав, що знайду між ними ту, що коло Владимира бачив, дак нема, а вона, здається, з цього кутка. От пипочка, що просто тільки – а-ах та пере-ах! Одно слово – канахветка, только смокчи! Трохи чи я даже не улюбився у ёй, чесне слово: просто з голови не йдють... Господи! Що ж це я? Чи не проґавив за нею главного предмета, Проні? От тобі й на! Побігти шукать. *(Пішов хутко яром направо)*.

Хлопці, хор *(входять на передній кін)*.

А я бідний, безталанний,
Без пари, без хати;
Не довелось мені в світі | Bis
Весело співати!

(Оддалеку чути, що гурт другий співає цю ж пісню).

1-й бас. А в нас бази кращі... у них як побиті горшки!

2-й бас. Або як старі циганські решета!

Усі *(сміються)*. А справді!

Хлопець. А який тепера хор найкращий? Чи семінарський, чи братський?

1 - й б а с . Звичайно, братський.

2 - й б а с . А я кажу – семінарський.

1 - й б а с . Ба брешеш!

2 - й б а с . Ба не брешу! В семінарському хорі сам Тарас як попре горою – го-го-го! Або Орест як посуне октавою – гур-р-р, аж гори дрижать!

1 - й б а с . А в братському Кирило чого варт?

2 - й б а с . Ну, що ж? Кирило, та й годі.

1 - й б а с . Ет!

Степан . А хто, по-вашому, панове, розумніший у Києві: чи семінарист, чи академіст, чи університант?

Хлопець . Голохвостий!

Степан (*регоче*). Ото ушкварив!

1 - й б а с . Попав пальцем у небо!

Дехто . Найшов розумного на смітнику!
Ха-ха!

Хлопець . А хто ж розумніший за його? Говорить по-ученому, що й не второпаєш!

Степан . Чи у тебе часом не загублено якої клепки?

Хлопець . Чого ти присікався?

Степан . Дивіться, люде добрі, що по-свинячому хрюка, то й розумніший, значить!